

fonc vist que lo Marqués havia assats anat», *Curial*, (I, 16). I en rigor ja és el cas en aquest passatge de Llull: «No feya ço per què son poder fos vist major que ceyl de natura» (*Gentil*, p. 25).

El substantiu abstracte *la vista* ja apareix en el segle XIV, en el sentit de 'la facultat de veure, de veure-hi', p. ex.: «lo Rey --- que avie perduda sa vista ---», Reixac (*Questa*, 193.9, supra); metonímicament 'els ulls', popular avui pertot; consignem la graciosa frase irònica mall.: «pensant senyar-se s'ha tret *la vista*», Tomàs Aguiló i Cortès (*Rondaya de Rondayes*, cf. TForzeza, *Gram.*, 156). Com explico en *LleuresC*, 75, 75, millor que *fer la vista grossa és fer els ulls grossos*, i en tot cas no diguem *per lo vist* sinó *pel que es veu*, segons *sembla* o bé a *la traça*.

Veure's i desitjar-se ('veure's amb treballs, passar penes'): «deya l'A. que encare 's va veure y desitjar més d'un quart d'hora, inventant excuses --- per escapar del compromís», Noller (*Bogeria*, 29.5f.; no aprovo que els correctors de l'ed. d'O. C. II, 19.2f., la hi hagin canviada en «s'havia hagut d'estar més ---», encara que jo no la conegui sinó com a cast. «yo me veo y me deseo por ---», i reconec que és suspecta de calc, és concebible que s'usi localment en cat. genuí, i en tot cas se li havia de respectar).

DERIV.: *Veedor* 'el qui veu o ha de veure', 'testimoni de vista': «un depredador «ag-ne forment --- e porcs e galines ---: *veedores* e oïdors P. de Zafont, G. Riba, G. de ---», doc. de 1242, C. de Tremp (PPujol, *Doc. Vg. Urg.*, 8.45); 'inspector' [1394]: «Tenc-se Consell de Cent Jurats, on foren elets los officis següents --- Per *veedor* de la Casa del pes de la farina, En ---» (*Ardits* I, 49); *Procés de les Olives 535 vebedors* rimant amb *recórs* 'recurs'; *AlcM* hi afegeix 4 cites documentals del S. xv (i *veedor* doc. mall. S. xiv, amb *ð* conservada) i *DAG*. una de 1505; en el *Consolat de Mar* és més aviat un revisor, i aquest, amb caràcter literari, és el sentit en JRoig: «lo que reporte / --- / sia remès, / no pas scapat / --- / per *vebedós* / e miradós / --- / mas sols pinçat, / e corregit, / limat, legit, / o bé scoltat, / sia acceptat» (*Spill*, 152, coment. sense valor de Chabàs, p. 281, que pensa en coses d'impremta o de cirurgia). *Veedoria. Veient*.

*Deveure hapax de Muntaner, de forma segurament incorrecta. En el discurs de Pere el Gran als sicilians quan parteix de l'illa per al duel traïdor dels Anjou: «podets estar segurs que no us fallirem, ans --- us prometem que si Nós escapam vius de la batalla, que Nós hic tornarem tantost, si doncs altres afers a qui no poguésem *deveure* no-ns venien; e ben con altres afers nos venguessen, tota hora tendríem la cara girada en-venés vosaltres» (fets de 1283, § 76, Casac. II, 32.6 = Sold., 729b4, i n. c).

Començaria per ser sorprenent que el verb radical hi tingui la forma *veure*, i no *veer*, en el primer terç del S. xiv; i no hi ha cap altre testimoni d'un derivat amb DE prefixat a VIDERE en cat., oc., llatí ni altra llengua rom.; a desgrat del crèdit que mereixen el ms. de 1392, bàsic de la crònica i la transcripció de Casac. (que guiant-se pel context glossa «desatendre»), aqueix

fet ja ens fa descreure de l'existència de tal derivat i de l'exactitud de la forma del mot; l'ed. de València 1558 (d'on la de Bof., p. 137.15, i les restants) se'n desentenen i canvien *deveure* en *fallir*, «lectio facillior» (suggerida ja pel *fallir* precedent) que s'explica pel caràcter desusat i incompreensible del mot. És raonable creure que es tracta d'un +*devenre*, mal llegit (amb la *nr* empordanesa de Muntaner, per *ndr*), i que es tracta d'una variant arcaica de *defendre* amb un sentit com 'resistir-se, oposar-se'.

És sabut que els descendents cat. i gallo-romànics de DEFENDERE, especialment en la forma de participi DEFENSUS, -SA, sonoritzaren la -F- intervocàlica segons fonètica normal (encara que pel contacte amb *ofendre* OFFENDERE i amb el ll. *defendere*, es vagi restituir la -f- en part de les formes), però no sols restà el nostre DEVESA, sinó que en oc. ant. hi ha també el masculí *deves*⁴ i *devens*, en estret contacte amb *defes*, *defens*: definit *deves*, -vens, en el PDPF «réservé; défendu» adj., «défens, terrain réservé» s.m., al costat del subst. m. *defes* «résistance; défens; interdiction», i *defens* que continua funcionant com a participi de *defendre*; i aquest té, entre altres, ús neutre amb el sentit de «faire résistance» que és quasi igual al sentit amb què usà Muntaner el seu mot.

És probable que *devenre* en sigui variant. Que també en la forma sonoritzada es mantenia la *n*, pel contacte amb el radical -n(d)ra de l'inf., ens ho comprova la forma *devens*, que és l'encara conservada en el provençal mistralenc, «bois en défens, pâturage dont l'usage est réglementé»; i que el PSW (II, 197) documenta en diversos estatuts provençals del S. XIII. Tot això pertany al compartiment semàntic de DEFENDERE, conservat millor a França del S. i del N. que a Cat. i altres terres llatines, corresponent a *defendre* en el sentit de 'interdir, impedir'.

Des dels trobadors occitans més arcaics, el verb es presenta ja tirant cap al sentit de 'oposar-se': ja Guilhem de Peitieu es vantava de posseir dos «cavalls», però «la uns --- / tan fera estranheza à longuamén, / et es tan fers e salvatges que del bailar si *defén*» una amant que s'oposa a ser governada (Appel, *Chr.*, 59.15). Úc de la Cavallaria no vol oposar-se a l'amor: davant el qual és covard «suy plus volpilh al *defendre*» (57.40); i ja el nostre Ramon Vidal de Besalú vol al rei «pregar / que gelosia *defendatz* / a totz los homes molheratz» (*Castiagilós*, v. 415). Recordem que en les formes sonoritzades no es tracta solament del subst. femení *devesa*, sinó que el masculí *deves* en tots els seus sentits, encara en els trobadors més vells i clàssics, mostra com es va mantenir llargament la solidaritat amb el radical verbal de *defendre*.

En *Flamenca* funciona encara com un veritable part. p. de *defendre*, referint-se a l'oposició que fa el marit a tot accés cap a la dama, i això expressat en l'infinitiu passat *aver devesa*: «per moutas gens au et entén / com tenia Flamenca presa / cel que la cuja aver *devesa*» (*Flam.* 1784); el lloc prohibit, en termes eròtics, l'alludeix Daudé de Pradas amb «tro que l baizar en sia pres / e l dous tocar del luec *deves*» (PSW II,